

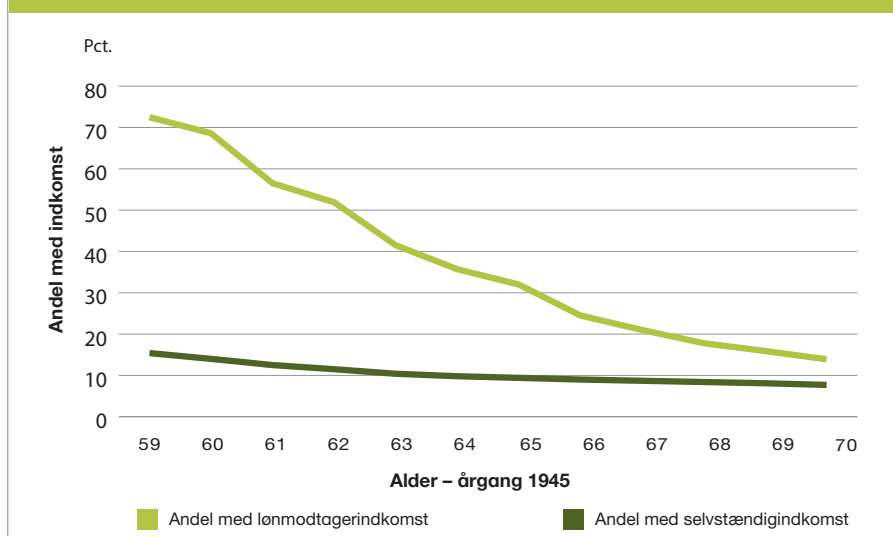
Halvdelen af de selvstændige arbejder også som 70-årige

Mens flere og flere lønmodtagere de senere år er fortsat med at arbejde efter pensionsalderen, har det været normen for selvstændige i årtier. Selv som 70-årige arbejder 50 pct. af de selvstændige, som var selvstændige som 59-årige. For 59-årige lønmodtagere gælder det, at 19 pct. arbejder videre til de fylder 70 år. Det viser en ny analyse fra ATP. Analysen tager udgangspunkt i den årgang danskere, der blev født i 1945 og levede til de fyldte 70 år.

Da fødselsårgangen 1945 fyldte 59 år i 2004, var der 72,5 pct., der havde en indkomst som lønmodtager og 15,4 pct., der havde en indkomst som selvstændig, jvf. Figur 1. Da årgangen 11 år senere fyldte 70 år, var der 13,9 pct., der stadig havde en indkomst som lønmodtager og 7,7 pct., der stadig havde en indkomst som selvstændig – dvs. at 50 pct. af dem, der var selvstændige som 59-årige forblev selvstændige, indtil de fyldte 70 år, mens det samme gjaldt for 19 pct. af dem, der var lønmodtagere som 59-årige.

Der kan være flere forklaringer på, at selvstændige i høj grad arbejder videre efter pensionsalderen. For det første kan de i højere grad selv bestemme, om de vil arbejde videre, da de er deres egen arbejdsgiver. For det andet har færre selvstændige en privat pension, de kan leve

Figur 1 - Andelen der havde en selvstændigindkomst eller en lønindkomst som 59-årige og fortsatte med at have det indtil de fyldte 70 år - fødselsårgang 1945

Kilde: ATP's beregninger på data fra Danmarks Statistik på 1945 årgangen.

af som pensionister, og derfor er det for nogle selvstændige nødvendigt at arbejde videre for at opretholde en rimelig indkomst.

Mange supplerer erhvervsindkomsten med pensioner

Mange selvstændige og lønmodtagere supplerer deres erhvervsindkomst med en offentlig eller privat pension efter folkepensionsalderen – se Tabel 1. Før folkepensionsalderen var der 21 pct. af løn-

modtagerne, der supplerede deres løn med en offentlig pension (overgangsydelse, efterløn, delpension og fleksydelse). For de selvstændige lå niveauet på 11 pct. Der er således relativt færre selvstændige, der supplerer deres indkomst som selvstændig med offentlig pension, hvilket hænger sammen med, at færre selvstændige har optjent retten til efterløn.

Efter folkepensionsalderen stiger andelen af dem, der supplerer deres erhvervs-

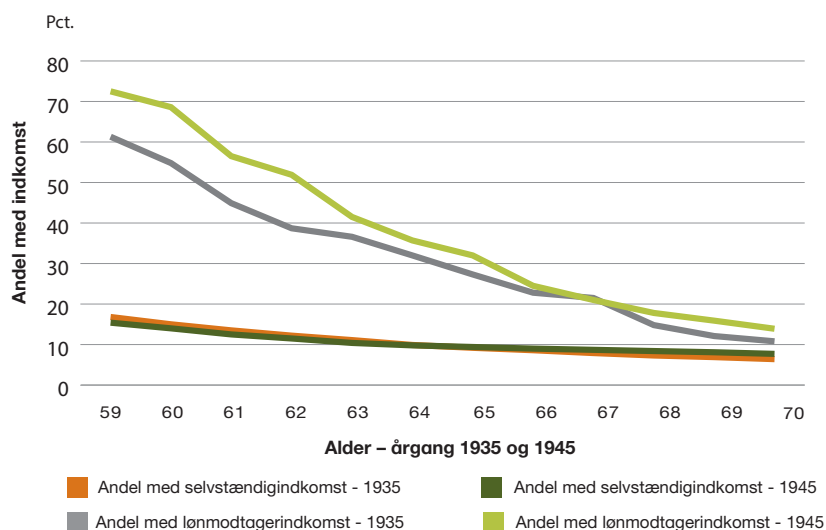
indkomst med en offentlig pension, kraftigt. Det er folkepensionen, der her slår igennem og øger andelen med supplerende offentlig pension til omkring 80 pct., og det gælder for både selvstændige og lønmodtagere.

Hvad angår et supplement til erhvervsindkomsten med privat pension, så er tendensen stort set identisk for dem, der har en indkomst som selvstændig, og dem der har en lønindkomst.

Før folkepensionsalderen er der 12-14 pct., i begge grupper, der supplerer deres erhvervsindkomst med en privat pension, mens det gælder for 85-89 pct. efter folkepensionsalderen. En af forklaringerne på at andelen, der modtager en privat indkomst, er større end andelen, der modtager en offentlig pension efter folkepensionsalderen, er, at de fleste får deres ATP-pension udbetalt, mens flere vælger at udsætte udbetalingen af folkepensionen.

Selvom mange supplerer deres erhvervsindkomst med en offentlig eller privat pension, så udgør indkomsten som selvstændig eller lønmodtager stadig den primære indkomst for en stor del af dem, der arbejder videre efter pensionsalderen. For dem, der endnu ikke havde nået folkepensionsalderen, var selvstændigindkomsten den primære indkomst for 47 pct., mens den var det for 79 pct. af dem med en lønindkomst. Efter fol-

Figur 2 – Andelen der havde en selvstændigindkomst eller en lønindkomst som 59-årige og fortsatte med at have det indtil de fyldte 70 år – fødselsårgang 1935 og 1945

Kilde: ATP's beregninger på data fra Danmarks Statistik på 1935 og 1945 årgangen.

kepensionsalderen falder disse andele, og er den største indkomst for 33 pct. af de selvstændige og 54 pct. af lønmodtagerne. En af forklaringerne på, at relativt flere selvstændige arbejder videre, kan være, at de i højere grad supplerer den øvrige indkomst med mindre erhvervsindkomster, end lønmodtagerne gør.

Flere og flere lønmodtagere fortsætter i arbejde efter pensionsalderen

Hvis vi sammenligner hvor stor en andel af fødselsårgangene 1935 og 1945,

der arbejdede videre efter pensionsalderen, så er resultatet, at langt flere lønmodtagere end tidligere arbejder videre på alle alderstrin fra 59 til 70 år, mens udviklingen for de selvstændige er nærmest uændret. Her var der faktisk færre, der arbejdede som selvstændige som 59-årige, men til gengæld flere der arbejdede som selvstændige som 70-årige, jvf. Figur 2. Den primære årsag til, at så mange lønmodtagere arbejder videre før folkepensionsalderen i 1945-årgangen ift. 1935-årgangen, er, at efterlønsordningen blev strammet op i 1999. Derudover har det også været en generel trend siden starten af nullerne, at personer over 60 år går senere på pension i mange europæiske lande.

Men selvom stigningen i andelen med en lønindkomst fra 1935 til 1945 årgangen var større end den tilsvarende andel for selvstændige, så var det faktisk de selvstændige, der forøgede andelen, der arbejder videre til 70 år mest fra 1935- til 1945-årgangen - andelen steg fra 38 pct. i 1935-årgangen til 50 pct. i 1945-årgangen. Den tilsvarende udvikling for lønmodtagerne var fra 17,6 pct. ►

Tabel 1 – Andel med en selvstændigindkomst eller lønmodtagerindkomst, der supplerer med anden indkomst – andele i pct.

	Alder 60-64	Alder 65-70
Selvstændigindkomst + offentlig pension	11	79
Lønindkomst + offentlig pension	21	78
Selvstændigindkomst + privat pension	12	85
Lønindkomst + privat pension	14	89
Selvstændigindkomst, som primære indkomst	47	33
Lønindkomst, som primære indkomst	79	54

Anm.: Offentlige pensioner før efterlønsalderen udgøres i opgørelsen af overgangsydelse, efterløn, delpension og fleksydelse.

Kilde: ATP's beregninger på data fra Danmarks Statistik 2018.

til 19,2 pct. Årsagen til, at det stadig er relativt flest selvstændige, der arbejder videre til de fylder 70 år, er, at den største stigning i andelen, der havde en lønindkomst, fandt sted før folkepensionsalderen. For selvstændige gjorde det modsatte sig gældende.

Sådan har vi regnet

I opgørelsen har vi primært valgt at se på fødselsårgangen 1945, som fyldte 59 år i 2004 og 70 år i 2015.

Vi har derefter beregnet, hvor stor en andel af dem der hhv. havde en selvstændigindkomst eller en lønindkomst som 59-årig, der blev ved med at have disse to typer af indkomster indtil de fyldte 70 år. I beregningerne indgår kun de personer, der lever frem til det fyldte 70 år. Vi ser bort fra indvandring.

Når vi opgør andelen, hvor lønindkomsten og indkomsten som selvstændig udgjorde den primære indkomst, så bruger vi Danmarks Statistiks socioøkonomiske opgørelse, som klassificerer befolkningen efter deres primære indkomst i året.

I teksten skelner vi imellem pensionsalder og folkepensionsalder. Pensionsalder henviser til det år, hvor årgangen tidligst kan få efterløn.